

ERUSALIM POSTOJA

ОГРОМНАТА ОМАРОВА ЦАМИЈА ИЗГРАДЕНА НА МЕСТОТО НА СОЛОМОНОВИОТ ХРАМ

■ Пишува: аџика Живанка ФИЛИПОВСКА

Ерусалиме, "Граде Божји, преславно се зборува за тебе", како сите извори на светот да се во тебе. Стоиме во тебе древни граде, те гледаме и се чудиме како е можно да си излиен во една целина. Во тебе се искачувале племињата, "Господовите племиња, сведоштвото Израилево, за да се исповеда името Господово". Во тебе се поставиле престолите судиски, престолите на домот Давидов.

Една стара еврејска мудрост запишана во Талмудот, кажува дека кога Бог го создал светот... "Десет знаци на мудроста се спуштија на светот, девет зеде земјата Израилева, а една преостанатиот свет. Десет знаци на убавина се спуштија на светот, девет зеде Ерусалим, а една целиот преостанат свет..."

Рабинското предание за градот говори: "Кој не го има видено Ерусалим во сиот негов сјај и убавина, тој никогаш нема видено убав град во својот живот".

Во текот на денот, небото над Светиот Град Ерусалим необично ја менува својата боја. Во раната зора тоа има златна боја, нападне добива сребрено-бела нијанса, а навечер млечно розеникава. Токму поради тоа го нарекуваат и "град на светлината".

Ерусалим (на еврејски јазик Јерушалајим, на арапски Ел Кудс), е главен град на Израел, сместен во планинскиот предел над Средоземното Море, на 760 метри надморска височина. Во 1949 година бил поделен меѓу Јордан и Израел. Стариот дел, опколен со ѕидини од XVI век, со тесни, често надсводени ули-

Светиот Град Ерусалим бил граден и уриван 17 пати. Целата историја на Ерусалим, од појавата на Исус до денес, цели два милениума, е натопена во крв.

Сидот на плачот е остаток од некогашниот огромен храм. Познато е дека цар Давид умрел пред да ја изврши својата замисла, да изгради голем Божји храм. Но, тоа го остварил неговиот син Соломон, по пораката која татко му ја оставил пред смртта.

ци, со столбови и друго, и источното и северното градско подрачје му припаднале на Јордан. Новиот дел од градот му припаднал на Израел, а на 23 јануари 1950 година Ерусалим бил прогласен за главен град на Израел.

СВЕТИ МЕСТА

Како израелски културен центар, со исламска висока школа, универзитет (основан 1925 година), со хебрејски теолошки факултет, со музеи (познатиот Базолел, основан 1906 година), уметнички галерии, многу цркви, џамии, синагоги и модерни репрезентативни згради, Ерусалим претставува голем трговски центар со индустрија на фармацевтски, метални и текстилни производи, со производство на стакло, обувки и др. Во него се наоѓаат надалеку прочуените брусилници на дијаманти. Ерусалим е христијански, еврејски и муслимански град, кој претставува патен јазол и последна станица на железничката пруга од градовите Јаффа и Тел Авив.

Се смета дека местото на кое подоцна ќе биде изграден Ерусалим, било населено уште во раното бронзено

време. Со оваа територија владееле Египќаните, а потоа Канаанските ебусити. Во времето на цар Давид (околу 1000 година пр.н.е.), градот го освоило израелското племе Јуда. Во 587 година пр.н.е. Ерусалим бил разорен од Небукаднезар II, а бил обновен под персиската доминација (од 537 до 332 година пр.н.е.). Александар Македонски влегол во градот Ерусалим во 332 година пр.н.е. и го освоил. Значи, Ерусалим влегол во составот на царството на Александар Македонски. Во 63 година пред Христа, Ерусалим бил освоен од Римјаните. Во 70 година по Христа, Римјаните го уништиле градот. Од урнатините единствено е зачуван западниот ѕид на храмот ("Сидот на плачот"). Евреите се раселиле и Ерусалим станал христијански град, најпрво под римска власт, а подоцна под власта на Византиското царство.

Познато е дека Светиот Град Ерусалим бил граден и уриван 17 пати. Целата историја на Ерусалим, од појавата на Исус до денес, цели два милениума, е натопена во крв. "Светиот Град постојано умира и се раѓа..."

Ерусалим е Свет Град не само за христијаните, туку и

NO UMIRA I SE RAĐA

за Евреите и за муслиманите. Во него се наоѓаат многу свети места. За нас христијаните најсветите места се Гробот на Исус и Гробот на Богородица, за Евреите - Сидот на плачот, а за муслиманите - Омаровата џамија, која ја сметаат за најважно исламско светилиште по Мека и Медина. Луѓето од различни вери доаѓаат овде за да ја почувствуваат светата историја на градот.

СИД НА ПЛАЧОТ

Во денешно време Сидот на плачот е поделен на машки и на женски оддел. Овде Евреите се молат, пишуваат молитви и ливчињата ги ставаат во камените вдлабнатини на Сидот. Напишаните ливчиња со молитви Евреите подоцна ги собираат на одредено место и ги закопуваат во сандак. Тука тие ги извршуваат своите верски ритуали: прием на момчиња во ранг на возрасни мажи и венчавање на младите.

Тука, со дување во рог, се обележува почетокот на новиот месец, на 8 јануари.

Полицијата го контролира влезот до Сидот на плачот. Таму се забранува влегување на христијанскиот црковен клир. Во близината на Сидот гораат шест огнови, кои се наречени "Вечни огнови" во знак на шесте милиони жртви од Холокаустот.

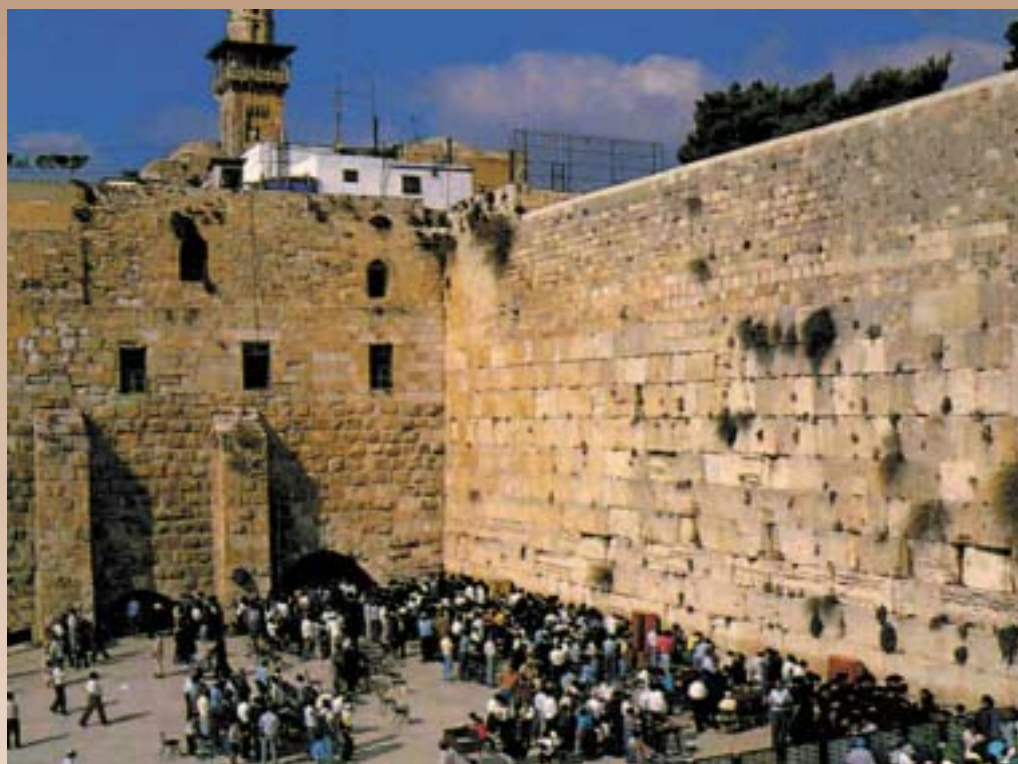
Сидот на плачот е долг 30 метри. Сè до дванаесеттиот метар од височината на сидот камените блокови се необработени. Значи, тие ја сочинуваат старата конструкција на сидот. Над нив се додадени други камења.

Во времето кога Ерусалим бил под јорданска контрола (1948-1967 година) приста-

пот до Западниот сид - Сидот на плачот, бил оневозможен. Но, во 1967 година местото било исчистено и тука бил отворен плоштад. Оттогаш па до денес, Сидот на плачот никогаш не е сам. Постојано, дење и ноќе, пред огромните камења се молат ортодоксните Евреи.

со "Светиња над светињите", со градба од маслиново и од кедрово дрво, изработено и обложено со златни ливчиња, украсено со орнаменти, храм со големо внатрешно и надворешно предворје, со голем жртвеник за сепаленици, со т.н. бакарно море, храм во кој се наоѓа и ковчетот на заветот.

вото име е наречен Иродов храм. Храмот е изграден од бел мермер и од злато. При изгревот на сонцето во Ерусалим од Иродовиот храм белиот мермер блескал до големи далечини, така што туѓинците добивале впечаток како пред себе да гледаат снежен рид. И денес навис-

ЗАПАДНИОТ СИД - СИД НА ПЛАЧОТ ПРЕД КОЈ СЕ МОЛАТ И ДЕЊЕ И НОЌЕ

Всушност сидот е остаток од некогашниот огромен храм. Познато е дека цар Давид умрел пред да ја изврши својата замисла, да изгради голем Божји храм. Но, тоа го остварил неговиот син Соломон, по пораката која татко му ја оставил пред смртта. На ритчето Морија, во Ерусалим бил изграден Соломоновиот храм, со огромна должина и широчина, со светилишта, украсен со хирувими,

Но, за жал, по Соломон, храмот бил изложен на разни ограбувања и уривања. Подоцна, на истото место каде што се наоѓал Соломоновиот храм, бил изграден втор храм, наречен Зоровавелов, кој подоцна бил оплакуван, исквернуван и крвопролеван. Во 37 година пред Христа, цар Ирод на јуриш го презел градот Ерусалим и Зоровавеловиот храм. Тој го обновил храмот и по него-

тина, погледнете, иако останал само еден сид од оградата на храмот (Сидот на плачот), се гледа силниот блесок кога грее сонцето, така што човек не може да гледа во огромните вградени мермерни камења со голема широчина и должина.

Со благослов на Неговото Високо Преосвештенство Митрополит Европски г. Горазд